

Pohjanmaan hyvinvointialueen suun terveydenhuollon kommentit lausuntopyyntöön lisättäväksi:

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta (perusterveydenhuollon hoitotakuu)

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/12310/2024

11.7.2024 vastaajina Hanna Kangasmaa (johtava hammaslääkäri) ja Camilla Mäkinen (ylihoitaja)

II PERUSTERVEYDENHUOLLON SUUN TERVEYDENHUOLTOA KOSKEVAT KYSYMYKSET

Lausuntokohtia: 10

1. Liittykö voimassa olevan hoitotakuusääntelyn noudattamiseen perusterveydenhuollon suun terveydenhuollossa haasteita ja jos, niin millaisia? Miten arvioitte tilanteen kehittyvän, jos 23 vuotta täyttäneiden hoitoon pääsyn enimmäisaikoja ei pidennettäisi?

Pohjanmaan hyvinvointialueella suun terveydenhuollossa on edelleen isoja haasteita hoitotakuun toteutumisessa. Hoitotakuu (4kk) toteutuu harvassa alueen yksikössä, vaikka runsaasti toimenpiteitä on tilanteen parantamiseksi tehty.

Jos hoitotakuun enimmäisaikaa ei pidennetä sth:n osalta 6 kuukauteen, haaste on edelleen suuri. Toisaalta huolestuttaa se, että hoitotakuun keventäminen vie pois myös hoitotakuun kuntoon saattamiseen tarkoitettua rahoitusta. Kun kiireettömän hoidon jonoja vielä on olemassa, tarvitaan niiden valmiiksi hoitamiseen lisärahoitusta. Jos tätä rahaa ei ole tulossa alueelle, vaikeuttaa se ennestään hoitotakuuseen pääsemistä.

Kokonaistilanteen (potilaat ja organisaatio) kannalta olisi hyvä, että hoitotakuuvelvoite olisi 4kk. Mutta tällä resurssilla sen velvoitteen täyttäminen on Pohjanmaalla valitettavan mahdotonta. Hoitotakuun keventäminen mahdollistaa velvoitteen toteutumista tällä alueella.

2. Kuinka paljon arvioitte 23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hoitopääsyaikojen pitenevän esitettävän hoitotakuun keventämisen myötä?

Hoitopääsyaajat eivät pitene tai pitenevät hyvin vähän

3. Miten ehdotettava 23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hoitotakuun keventäminen vaikuttaisi henkilöstötilanteeseen?

Ei vaikutusta tai vain vähäinen vaikutus

Vapaa kommentti: Jos hoitotakuuvelvoite kevenee 6kk, niin sillä voi olla myönteinen vaikutus henkilöstötilanteeseen. Henkilöstöä ei olla onnistuttu rekrytoimaan siinä määrin, kun on ollut tarve, sillä koetaan yleisesti, että jonotilanne kuormittaa henkilöstöä.

4. Mahdollistaisiko ehdotettava 23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hoitotakuun keventäminen nykyistä paremmin toiminnan suunnittelun hoidon ja palvelujärjestelmän kokonaisuus (ml. hoitajaksojen loppuun saattaminen) huomioiden?

Kyllä

Vapaa kommentti: Koska olemassa oleva kiireettömän hoidon jonotilanne vaikuttaa kokonaisuuteen, vääristää se tilannetta. Mutta, jos hoitotakuu kevenee 6 kk, mahdollistaa se ajanvarauskirjojen väljänemisen myötä jossain vaiheessa sen, että kokonaihoitotaksot saadaan tiiviimmin suunniteltua ja toteutettua.

5. Onko ehdotettavalla 23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hoitotakuun keventämisellä vaikutuksia muihin suun terveydenhuollon palveluihin (esim. päivystys ja erikoissairaanhoido), millaisia?

Vapaa kommentti: Koska hoitotakuu ei suurimmassa osassa Pohjanmaan hyvinvointialueen suun terveydenhuoltoa toteudu, vaikuttaa se alkuasetelmaan. Jos hoitotakuu on 6kk ja se saavutetaan, ovat perushoidon palvelut paremmin hallinnoitavissa ja tällöin erikoissairaanhoidon läheteet lähtevät pth:sta erikoissairaanhoidoon oikea-aikaisemmin.

6. Mikä on arvionne ehdotettavan 23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hoitotakuun keventämisen vaikutuksesta ostopalvelujen, vuokratyövoiman ja palvelusetelien käyttöön?

Vähentää jonkin verran tarvetta käyttää ostopalveluja, vuokratyövoimaa tai palveluseteljä

Vapaa kommentti: Henkilöstövuokrausta ja ostopalveluja voidaan vähentää, jos paine pysyä hoitotakuussa ei ole niin suuri. Palvelusetelit on otettu osaksi palvelujärjestelmää. Niitä käytetään tarpeeseen. Jos oma palvelutuotanto on täysin kattava, silloin palvelusetelitä ei tarvita.

(vastattu suun terveydenhuoltoa koskettaviin kysymyksiin)

Esitystä valmisteltaessa on arvioitu, että seuraavista perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hoitotakuuseen liittyvistä velvoitteista ei aiheudu terveydenhuollon järjestäjille kustannuksia suhteessa vaihtoehtoon, että sääntely palautettaisiin niiden osalta 23 vuotta täyttäneitä koskien ennen 1.9.2023 vallinneeseen tilaan. Oletteko samaa mieltä?

Hoidon tarve tulee arvioida samana päivänä, kun potilas ottaa yhteyden terveydenhuoltoon (voimassa oleva TervHL 51 § 1 mom. ja OTHL 10 § 1 mom., joita ei ehdoteta muutettavaksi) – Ennen 1.9.2023 arvio piti tehdä kolmessa vuorokaudessa.

• Ei kustannuksia

Toiminta on järjestettävä siten, että jos potilas on alkuperäisen hoidon tarpeen arvion perusteella ohjattu muulle suun terveydenhuollon ammattihenkilölle kuin hammaslääkärille, ja ammattihenkilö toteaa tarpeen hammaslääkärin tutkimukselle tai hoidolle, myös pääsy hammaslääkärille järjestyy kuuden kuukauden kuluessa alkuperäisestä hoidon tarpeen arviosta (ehdotettava TervHL 51 b § 2 mom. ja OTHL 10 b § 2 mom.) – Ennen 1.9.2023 asiasta ei säädetty nimenomaisesti

• Ei kustannuksia

Jos neuvolapalveluihin tai koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvan suun määräämisen terveystarkastuksen suorittaa muu suun terveydenhuollon ammattihenkilö kuin hammaslääkäri, ja ammattihenkilö toteaa tarpeen hammaslääkärille, pääsy hammaslääkärille järjestettävä 4 viikon kuluessa palvelun tarpeen toteamisesta (ehdotettava TervHL 51 b § 7 mom. ja OTHL 10 b § 7 mom., vastaavat sisällöllisesti voimassaolevaan sääntelyä) – Ennen 1.9.2023 asiasta ei säädetty nimenomaisesti.

• Ei kustannuksia

Jos suun terveydenhuollon ammattihenkilö toteaa tarpeen perusterveydenhuollossa toimivan erikoishammaslääkärin tutkimukselle tai hoidolle, pääsy erikoishammaslääkärille on järjestettävä kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kyseinen ammattihenkilö on todennut palvelun tarpeen (ehdotettava TervHL 51 b § 3 mom. ja OTHL 10 b § 3 mom.) – Ennen 1.9.2023 asiasta ei säädetty nimenomaisesti.

• Aiheuttaa kustannuksia

Vapaa kommentti: Perusterveydenhuollossa työskentelevien erikoishammaslääkäreiden määrä on vähäinen perifeerisillä alueella. Hoitotakuun velvoitetta (oli se sitten 3 tai 6 kk) on haastavaa saada toteutumaan. Työvoimaa korvataan usein ostopalvelulla, mikä aiheuttaa paikka paikoin isojaakin kustannuksia.

•